КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

УСТАНОВА АДУКАЦЫІ “БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ ІМЯ МАКСІМА ТАНКА”

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
_______________С.І.Васілец
“21” 04 2020 г.
Рэгістрацыйны № УД-26-05/63 2020 /уч.

МЕТОДЫКА ВЫКЛАДАННЯ ГРАМАДАЗНАЎЧЫХ ДЫСЦЫПЛІН

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці

1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны

2020 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове тыпавой вучэбнай праграмы для ўстаноў вышэйшай адукацыі па методыцы выкладання грамадазнаўчых дысцыплін (дата зацвярджэння – 04.02.2015 г., рэгістрацыйны № ТД–А538/тып).

СКЛАДАЛЬНІК:
А.А. Корзюк, загадчык кафедры ўсеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі, кандыдат педагагічных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:
С.В. Паноў, прафесар кафедры гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі ДУА “Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы”, кандыдат педагагічных навук, дацэнт;
С.В. Зенчанка, загадчык кафедры сацыяльна-гуманітарных дысцыплін установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, кандыдат палітычных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:
Кафедрай усеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі

(пратакол № 8 ад 30 студзеня 2020 г.)

Загадчык кафедры А.А.Корзюк

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”

(пратакол № 4 ад 21 красавіка 2020 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядаюць

Метадыст
вучэбна-метадычнага аддзела Г.В. Вінаградава

Дырэктар бібліятэкі Н.П. Сяткоўская

УСТАНОВА АДУКАЦЫІ “БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ ІМЯ МАКСІМА ТАНКА”

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце

_________________А.В.Макоўчык
“__” ________________ 2020 г.
Рэгістрацыйны № УД-26-05_________/уч.

МЕТОДЫКА ВЫКЛАДАННЯ ГРАМАДАЗНАЎЧЫХ ДЫСЦЫПЛІН

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці

1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны

2020 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове тыпавой вучэбнай праграмы для ўстаноў вышэйшай адукацыі па методыцы выкладання грамадазнаўчых дысцыплін (дата зацвярджэння – 04.02.2015 г., рэгістрацыйны № ТД–А538/тып).

СКЛАДАЛЬНІК:
А.А. Корзюк, загадчык кафедры ўсеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі, кандыдат педагагічных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:
С.В. Паноў, прафесар кафедры гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі ДУА "Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы", кандыдат педагагічных навук, дацэнт;
С.В. Зенчанка, загадчыка кафедры сацыяльна-гуманітарных дысцыплін установы адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", кандыдат палітычных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:
Кафедрай усеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі

(пратакол № 8 ад 31 студзеня 2018 г.)

Загадчык кафедры А.А. Корзюк

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка"

(пратакол № 6 ад 15 сакавіка 2018 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядаюць

Метадыст
вучэбна-метадычнага аддзела Г.В. Вінаградава

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

У сучасны перыяд якаснага абнаўлення грамадскіх адносін ва ўмовах рэальнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь грамадазнаўчая адукацыя ў агульнаадукацыйных установах павінна фарміраваць грамадзянскую самасвядомасць і адказную сацыяльную пазіцыю вучняў, рыхтаваць іх да рознабаковай канструктыўнай дзейнасці ў дынамічна развіваючымся свеце жыццёвай практыкі. У рашэнні гэтай задачы і падрыхтоўцы спецыялістаў адпаведнага профілю важную ролю адыгрывае вучэбная дысцыпліна “Методыка выкладання грамадазнаўчых дысцыплін”.

Вучэбная дысцыпліна “Методыка выкладання грамадазнаўчых дысцыплін” забяспечвае падрыхтоўку кваліфікаванага выкладчыка, які валодае філасофскай культурай, ведамі ў шырокім спектры грамадскіх навук, умее вызначаць найбольш эфектыўныя метады, формы і сродкі навучання, садзейнічае развіццю ўменняў і навыкаў творчага мыслення, культуры зносін і вядзення дыскусіі, сувязі тэарэтычных ведаў вучняў з іх жыццёвым вопытам і практычнай дзейнасцю.

Методыка выкладання грамадазнаўчых дысцыплін непасрэдным чынам звязана з такімі вучэбнымі дысцыплінамі, як “Педагогіка”, “Псіхалогія”, “Філасофія”, “Паліталогія”, “Гісторыя Беларусі” і інш. Таму вялікае значэнне ў авалоданні ведамі па методыцы выкладання грамадазнаўчых дысцыплін мае ажыццяўленне міждысцыплінарнага падыходу, які дазваляе інтэграваць і сістэматызаваць веды студэнтаў па шэрагу раней засвоеных вучэбных дысцыплінах.

Мэта вучэбнай дысцыпліны “Методыка выкладання грамадазнаўчых дысцыплін” – забяспечыць авалоданне тэарэтычнымі асновамі сучаснай методыкі выкладання вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства” і стварыць умовы для авалодання прафесійнымі кампетэнцыямі, неабходнымі будучым настаўнікам для арганізацыі эфектыўнага навучання прадмету ў сярэдняй школе.

Дадзеная мэта вырашаецца праз рэалізацыю наступных задач:

- засваенне студэнтамі ведаў аб нарматыўным прававым і навукова-метадычным забеспячэнні вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”, яго структуры і змесце асноўных раздзелаў у 9–11 класах сярэдняй школы;
- выяўленне навучальнага, развіваючага і выхаваўчага патэнцыялу зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства” і вызначэнне аптымальных метадычных шляхоў яго рэалізацыі;

- вызначэнне найбольш эфектыўных метадаў, сродкаў, арганізацыйных форм навучання прадмету і авалоданне прыёмамі іх выкарыстання ў адукацыйным працэсе.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў наступных акадэмічных, сацыяльна-асобасных і прафесійных кампетэнцый.

1. Патрабаванні да акадэмічных кампетэнцый:

Студэнт павінен:

- АК-1. Умець прымяняць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.

- АК-2. Валодаць метадамі навукова-педагагічнага даследавання.

- АК-3. Валодаць даследчымі навыкамі.

- АК-4. Умець працаваць самастойна.

- АК-5. Быць здольным спараджаць новыя ідэі (валодаць крэатыўнасцю).

- АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам пры вырашэнні праблем.

- АК-7. Мець навыкі, звязаныя з выкарыстаннем тэхнічных прылад, упраўленнем інфармацыяй і працай з кампутарам.

- АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

- АК-9. Умець вучыцца, павышаць сваю кваліфікацыю на працягу ўсяго жыцця.

2. Патрабаванні да сацыяльна-асобасных кампетэнцый:

Студэнт павінен:

- СЛК-3. Валодаць здольнасцю да міжасобасных камунікацый.

- СЛК-5. Быць здольным да крытыкі і самакрытыкі.

- СЛК-6. Умець працаваць у камандзе.

3. Патрабаванні да прафесійных кампетэнцый:

Студэнт павінен быць здольны:

- ПК-1. Кіраваць вучэбна-пазнавальнай і вучэбна-даследчай дзейнасцю навучэнцаў.

- ПК-2. Выкарыстоўваць аптымальныя метады, формы і сродкі навучання.

- ПК-3. Арганізоўваць і праводзіць навучальныя заняткі розных відаў і формаў.

- ПК-4. Арганізоўваць самастойную працу навучэнцаў.

- ПК-17. Ажыццяўляць прафесійную самаадукацыю і самавыхаванне з мэтай удасканалення прафесійнай дзейнасці.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен ведаць:

- тэарэтыка-метадалагічныя асновы методыкі выкладання грамадазнаўства, мэту і задачы навучання прадмету ў школе;
- навучальныя, развіваючыя і выхаваўчыя магчымасці зместу сучаснай школьнай грамадазнаўчай адукацыі і шляхі іх рэалізацыі.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен умець:

- вызначаць аптымальныя мэты і задачы вывучэння асноўных кампанентаў зместу школьнай грамадазнаўчай адукацыі;
- адбіраць і выкарыстоўваць адэкватныя мэтам, зместу вучэбнага матэрыялу і пазнавальным магчымасцям вучняў метады, прыёмы і сродкі навучання прадмету, розныя формы і тэхналогіі арганізацыі адукацыйнага працэсу;
- выкарыстоўваць метады аналізу перадавога педагагічнага вопыту для ўдасканалення адукацыйнага працэсу і асабістага педагагічнага майстэрства.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен валодаць**:**

- асноўнымі метадамі, прыёмамі, сродкамі, формамі і тэхналогіямі навучання грамадазнаўству;
- крыніцамі канструявання зместу школьнай грамадазнаўчай адукацыі і асаблівасцямі іх рэалізацыі ў працэсе навучання прадмету.

У тэарэтычнай частцы вучэбнай дысцыпліны студэнты павінны засвоіць веды аб этапах станаўлення грамадазнаўчай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь, прааналізаваць мэты, задачы, логіку пабудовы, структуру, асноўныя праблемы, асаблівасці зместу і методыкі выкладання трох раздзелаў прадмета: “Чалавек. Грамадства. Культура”, “Сучаснае грамадства”, “Беларуская дзяржава”. У час семінарскіх заняткаў студэнты павінны прааналізаваць вучэбную праграму па прадмету, вучэбныя дапаможнікі, метадычную літаратуру, наведаць і прааналізаваць урокі выкладчыкаў-практыкаў, навучыцца самастойна распрацоўваць метадычныя апісанні разнастайных форм вучэбных заняткаў па прадмету.

На вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Методыка выкладання грамадазнаўчых дысцыплін” па спецыяльнасці 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны адводзіцца 144 г. (3,5 з.а.), з іх аўдыторных 58 г. (30 г. лекцыі, 28 г. семінарскія заняткі). На самастойную працу адводзіцца 50 гадзін.

Бягучая атэстацыя праводзіцца ў адпаведнасці з навучальным планам па спецыяльнасці ў форме экзамена (5 семестр).

РАЗМЕРКАВАННЕ БЮДЖЭТУ ВУЧЭБНАГА ЧАСУ

Назва вучэбнай дысцыпліны	Семестр	Колькасць гадзін вучэбных заняткаў							Самастойная (пазааўдыторная) работа	Форма бягучай атэстацыі
		усяго	аўдыторных	З іх						
				лекцыі	практычныя	семінарскія	лабараторныя	КСР		
Методыка выкладання грамадазнаўчых дысцыплін	5	144	58	30	-	28	-	-	50	экзамен
1. Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін	5		**4**	4	-		-		4	
2. Агульная характарыстыка вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”	5		**6**	2	-	4	-		4	
3. Урок грамадазнаўства ў сучаснай школе.	5		**12**	6	-	6	-		6	
3.1. Сучасныя патрабаванні да ўрока грамадазнаўства ў сярэдняй школе	5			2	-		-		2	
3.2. Формы заняткаў па грамадазнаўчых дысцыплінах ў сярэдняй школе	5			2	-	2	-		3	
3.3. Падрыхтоўка настаўніка да выкладання	5			2	-	4	-		4	

грамадазнаўчых дысцыплін										
4. Структура і змест вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”	5		**18**	2	-	16	-		12	
4.1. Метадычныя прынцыпы адбору і канструявання зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”	5			2	-		-		2	
4.2. Змест і методыка выкладання раздзела “Чалавек. Грамадства. Культура” (9 клас)	5				-	4	-		3	
4.3. Змест і методыка выкладання раздзела “Сучаснае грамадства” (10 клас)	5				-	4	-		3	
4.4. Змест і методыка выкладання раздзела “Беларуская дзяржава” (11 клас)	5				-	4	-		3	
4.5. Метадычныя асаблівасці вывучэння светапогляднага зместу прадмета “Грамадазнаўства”	5				-	2	-		2	
4.6. Рэалізацыя развіваючага і выхаваўчага патэнцыялу зместу вучэбнага прадмета	5				-	2	-		2	

“Грамадазнаўства”										
5. Метады і прыемы навучання грамадазнаўству	5		**18**	16	-	2	-		18	
5.1. Агульная характарыстыка метадаў навучання	5			2	-		-		2	
5.2. Славесны метад навучання грамадазнаўству	5			2	-		-		2	
5.3. Методыка фарміравання паняццяў у працэсе вывучэння грамадазнаўства	5			2	-		-		2	
5.4. Рэалізацыя міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў пры вывучэнні грамадазнаўства	5			2	-		-		2	
5.5. Візуальныя сродкі ў навучанні грамадазнаўству	5			2	-		-		2	
5.6. Практычныя метады навучання грамадазнаўству	5			2	-		-		2	
5.7. Дакументальна-метадычныя комплексы ў вывучэнні грамадазнаўства				2	-		-		2	
5.8. Праблемнае навучанне ў працэсе выкладання прадмета “Грамадазнаўства”	5			2	-		-		2	
5.9. Фарміраванне асобасных, метапрадметных і	5				-	2	-		2	

прадметных кампетэнцый вучняў пры вывучэнні грамадазнаўства										
Усяго гадзін		**144**	**58**	**30**	**-**	**28**	**-**	**-**	**50**	

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін

1.1. Методыка выкладання грамадазнаўчых дысцыплін як педагагічная навука. Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін. Працэс навучання грамадазнаўству, яго асноўныя кампаненты. Сувязь методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін з іншымі навукамі. Асноўныя метадычныя праблемы і асаблівасці методыкі выкладання грамадазнаўчых вучэбных дысцыплін. Літаратура па методыцы выкладання грамадазнаўчых дысцыплін.

1.2. Этапы станаўлення грамадазнаўчай адукацыі ў сярэдняй школе. Грамадазнаўчыя дысцыпліны ў сярэдніх навучальных установах Расійскай імперыі ў другой палове XIX ст. – 1917 г. Вывучэнне сацыяльна-палітычных дысцыплін ў савецкай школе. Станаўленне і развіцце грамадазнаўчай адукацыі ў сярэдняй школе Рэспублікі Беларусь у 90-я гг. XX ст. – пачатку XXI ст. Сучасныя праблемы і тэндэнцыі развіцця школьнай грамадазнаўчай адукацыі.

Тэма 2. Агульная характарыстыка вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”

2.1. Нарматыўна-метадычнае забеспячэнне выкладання вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. Структура грамадазнаўчай адукацыі ў школах Рэспублікі Беларусь. Мэты і задачы вывучэння прадмета ў 9–11 класах. Неабходнасць вывучэння грамадазнаўчага курса. Яго месца ў сістэме іншых вучэбных прадметаў. Базавы і павышаны ўзроўні вывучэння прадмета.

2.2. Характарыстыка вучэбна-метадычнага комплексу (ВМК) па прадмету “Грамадазнаўства”. Вучэбная праграма па грамадазнаўству, яе структура, асноўныя кампаненты і логіка пабудовы. Інструктыўна-метадычныя пісьмы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь “Аб выкладанні вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”, іх прызначэнне і асноўны змест. Вучэбныя дапаможнікі для 9–11 класаў, структура і логіка іх пабудовы. Склад ВМК па грамадазнаўству і характарыстыка яго асобных элементаў.

2.3. Улік і ацэнка ведаў вучняў па грамадазнаўству. Нормы ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў агульнаадукацыйных устаноў па вучэбных прадметах. Дзесяцібальная сістэма ацэньвання і яе функцыі. Узроўні засваення вучэбнага матэрыялу і іх характарыстыка. Віды і

формы кантролю. Нормы ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце “Грамадазнаўства”. Экзамен па грамадазнаўству за перыяд навучання на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі.

Тэма 3. Урок грамадазнаўства ў сучаснай школе.

3.1. Сучасныя патрабаванні да ўрока грамадазнаўства ў сярэдняй школе. Урок як цэласная сістэма. Псіхалагічныя, дыдактычныя і метадычныя асновы правядзення сучаснага ўрока. Дыдактычныя, псіхалагічныя, санітарна-гігіенічныя і метадычныя патрабаванні да эфектыўнага ўрока грамадазнаўства.

3.2. Формы заняткаў па грамадазнаўчых дысцыплінах ў сярэдняй школе. Урок — асноўная форма вучэбна-выхаваўчай работы. Тыпалогія ўрокаў грамадазнаўства па асноўнай дыдактычнай мэце. Структура ўрокаў розных тыпаў. Суадносіны тэарэтычнага матэрыялу і практычных заданняў на ўроках па грамадазнаўчых дысцыплінах. Формы заняткаў па грамадазнаўству: лекцыі, семінары, канферэнцыі, дыскусіі, дыспуты, практыкумы і інш. Методыка іх арганізацыі і правядзення. Крытэрыі выбару тыпаў урока і форм арганізацыі заняткаў па прадмету “Грамадазнаўства”.

3.3. Падрыхтоўка настаўніка да выкладання грамадазнаўчых дысцыплін. Вывучэнне нарматыўных дакументаў па прадмету. Складанне каляндарна-тэматычнага і паўрочнага планавання. Вызначэнне мэты і задач урока і канструяванне яго зместу. Структурна-функцыянальны аналіз зместу грамадазнаўчага матэрыялу. Навучальныя, развіваючыя і выхаваўчыя задачы ўрока, тэхналогія іх вызначэння і пастаноўкі. Метадычнае абгрунтаванне пастаўленых мэт урока, выбраных метадаў, прыёмаў і сродкаў іх рэалізацыі. Асаблівасці работы настаўніка ў профільным класе. Методыка аналізу і самааналізу ўрока.

Тэма 4. Структура і змест вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.

4.1. Метадычныя прынцыпы адбору і канструявання зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. Парадак вывучэння раздзелаў прадмета. Практычная накіраванасць грамадазнаўчай адукацыі. Крыніцы канструявання зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. Прынцыпы адбору і асаблівасці пабудовы зместу вучэбнага прадмета. Варыятыўны кампанент зместу школьнай грамадазнаўчай адукацыі.

4.2. Змест і методыка выкладання раздзела “Чалавек. Грамадства. Культура” (9 клас). Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. Чалавек. Дзейнасць, зносіны, узаемадзеянне. Асоба, грамадства, дзяржава. Чалавек, грамадства,

культура. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.

4.3. Змест і методыка выкладання раздзела “Сучаснае грамадства” (10 клас). Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. Сацыяльная сфера грамадства. Эканамічнае жыцце грамадства. Палітыка-прававая сфера жыцця грамадства. Духоўнае жыцце грамадства. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.

4.4. Змест і методыка выкладання раздзела “Беларуская дзяржава” (11 клас). Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь. Асноўныя галіны права. Палітыка беларускай дзяржавы. Беларусь у сучасным свеце. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.

4.5. Метадычныя асаблівасці вывучэння светапогляднага зместу прадмета “Грамадазнаўства”. Вывучэнне асноў ідэалогіі беларускай дзяржавы. Арганізацыя работы вучняў з дзяржаўнымі прававымі дакументамі. Вывучэнне пытанняў права ва ўстановах адукацыі. Фарміраванне прававой культуры вучняў. Вывучэнне пытанняў рэлігіязнаўства. Фарміраванне ў вучняў талерантнасці, павагі да рэлігійных пачуццяў вернікаў іншых канфесій. Недапушчальнасць трактоўкі рэлігіязнаўчых ведаў у веравызнальным кантэксце. Аб’ектыўнае інфармаванне вучняў аб дзейнасці розных рэлігійных арганізацый, якія дзейнічаюць у Рэспубліцы Беларусь.

4.6. Рэалізацыя развіваючага і выхаваўчага патэнцыялу зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. Фарміраванне спосабаў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці вучняў з грамадазнаўчым матэрыялам. Шляхі фарміравання гуманістычнага светапогляду вучняў, іх свядомай адказнай жыццёвай пазіцыі ў розных сферах жыцця і дзейнасці, умення жыць у мнагамерных зносінах з іншымі людзьмі і практычна дзейнічаць з усведамленнем агульначалавечых каштоўнасцей на аснове інтэграцыі ведаў па філасофіі, эканамічнай тэорыі, сацыялогіі, псіхалогіі, этыцы, эстэтыцы, праву і іншых галінах навукі. Значэнне вучэбнай і пазакласнай работы па грамадазнаўству для развіцця сацыяльных, камунікатыўных і даследчыцкіх кампетэнцый вучняў.

Тэма 5. Метады і прыёмы навучання грамадазнаўству

5.1. Агульная характарыстыка метадаў навучання. Метад як педагагічная катэгорыя. Класіфікацыя метадаў навучання. Крытэрыі аптымальнага выбару метадаў навучання. Паняцце аб метадах і прыемах навучання грамадазнаўству. Прыемы вучэбнай работы, паслядоўнасць авалодання вучнямі іх зместам. Сучасныя метады і тэхналогіі арганізацыі профільнага навучання грамадазнаўству.

5.2. Славесны метад навучання. Месца і роля вуснага слова ў навучанні грамадазнаўству. Патрабаванні да вуснага выкладання зместу прадмета настаўнікам. Функцыі вуснага слова настаўніка. Асноўныя прыемы вуснага выкладання, іх характарыстыка і метадычныя патрабаванні да іх выкарыстання на ўроку грамадазнаўства.

5.3. Методыка фарміравання паняццяў і светапоглядных ідэй у працэсе вывучэння грамадазнаўства. Тэарэтычны характар зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. Метадалагічныя і метадычныя асновы раскрыцця асноўных паняццяў і ідэй. Класіфікацыя паняццяў па ўзроўню абагуленасці, зместу і ступені іх вядомасці для вучняў. Працэс фарміравання паняццяў, яго асноўныя этапы. Лагічныя шляхі і метадычныя прыемы раскрыцця зместу паняццяў.

5.4. Рэалізацыя міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў пры вывучэнні грамадазнаўства. Задачы і функцыі іх ажыццяўлення. Метадалагічныя і метадычныя асновы ажыццяўлення міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў. Класіфікацыя міжпрадметных сувязяў, асноўныя напрамкі іх устанаўлення. Арганізацыйныя шляхі, метадычныя прыёмы і дыдактычныя сродкі ажыццяўлення міжпрадметных сувязей. Методыка ўстанаўлення ўнутрыпрадметных сувязяў. Роля міжпрадметных сувязяў ў фарміраванні асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.

5.5. Візуальныя сродкі ў навучанні грамадазнаўству. Роля нагляднасці ў павышэнні якасці засваення грамадазнаўчага матэрыялу. Функцыі і прызначэнне нагляднасці на ўроку. Класіфікацыя наглядных дапаможнікаў. Асноўныя метадычныя прыемы работы з выяўленчай нагляднасцю. Патэнцыял умоўна-графічнай нагляднасці для раскрыцця тэарэтычнага зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. Асаблівасці методыкі работы з умоўна-графічнай нагляднасцю, яе традыцыйныя і інавацыйныя віды. Выкарыстанне сродкаў экраннай нагляднасці і метадычныя патрабаванні да іх зместу.

5.6. Практычныя метады навучання грамадазнаўству. Агульная характарыстыка практычных метадаў навучання. Методыка арганізацыі лабараторных заняткаў па матэрыялу вучэбнага дапаможніка. Тыпалогія

вучэбна-пазнавальных заданняў. Правядзенне практычных заняткаў (урокаў-практыкумаў) па развіцці пазнавальных уменняў, па рашэнні пазнавальных задач, па праверцы вынікаў творча-пошукавай дзейнасці, іх асаблівасці. Самастойная праца вучня як сродак фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый.

5.7. Дакументальна-метадычныя комплексы ў вывучэнні грамадазнаўства. Дакументальны матэрыял як важная крыніца ведаў пра сучаснае грамадства. Віды дакументаў і функцыі іх выкарыстання ў навучальным працэсе. Крытэрыі адбору дакументальнага матэрыялу і педагагічная апрацоўка зместу дакумента. Метадычныя прыемы вывучэння дакументальнага матэрыялу. Шматузроўневы аналіз зместу дакумента з улікам яго відавой прыналежнасці. Стварэнне дакументальна-метадычных комплексаў і іх практычнае выкарыстанне на ўроках грамадазнаўства.

5.8. Праблемнае навучанне ў працэсе выкладання прадмета “Грамадазнаўства”. Шматпраблемны характар зместу грамадазнаўчых дысцыплін. Характарыстыка прадуктыўных метадаў навучання. Метады і структура праблемнага навучання. Этапы дзейнасці настаўніка і вучняў у яго ходзе. Класіфікацыя вучэбных праблем па змесце і іх характары. Метадычныя ўмовы пастаноўкі і рашэння вучэбных праблем на розных этапах урока. Роля праблемнага навучання ў фарміраванні асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.

5.9. Фарміраванне асобасных, метапрадметных і прадметных кампетэнцый вучняў пры вывучэнні грамадазнаўства. Змест паняццяў “кампетэнцыя”, “кампетэнтнасць”, “спосаб вучэбна-пазнавальнай дзейнасці”. Спецыфіка работы па фарміраванні асобасных, метапрадметных і прадметных кампетэнцый у вучняў 9–11 класаў з улікам анталагічнага, псіхалагічнага і прафілактычнага аспектаў.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

(дзенная форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы, занятка	Назва раздзела, тэмы, пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін				Самастойная работа студэнтаў	Матэрыяльнае забеспячэнне занткаў (нагляндыя, метадычныя г.д.)	Літаратура	Форма кантроля ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарскія) заняткі	Лабараторныя заняткі	Кіруемая самастойная работа студэнтаў				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Методыка выкладання грамадазнаўчых дысцыплін	**30**	**28**	**-**	**-**	**50**			
1.	**Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін**	**4**	-	-	-	**4**		[1]	
1.1	**Методыка выкладання грамадазнаўчых дысцыплін як педагагічная навука.** 1. Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін. 2. Працэс навучання грамадазнаўству, яго асноўныя кампаненты. 3. Сувязь методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін з іншымі навукамі. 4. Асноўныя метадычныя праблемы і асаблівасці методыкі выкладання грамадазнаўчых вучэбных	2				2	Схема “Сувязь методыкі выкладання грамадазнаў-чых дысцыплін з іншымі навукамі”	[1]	

	дысцыплін.								
1.2	**Этапы станаўлення грамадазнаўчай адукацыі ў сярэдняй школе.** 1. Грамадазнаўчыя дысцыпліны ў сярэдніх навучальных установах Расійскай імперыі ў другой палове XIX ст. – 1917 г. 2. Вывучэнне сацыяльна-палітычных дысцыплін у савецкай школе. 3. Станаўленне і развіцце грамадазнаўчай адукацыі ў агульнаадукацыйнай школе Рэспублікі Беларусь у 90-я гг. XX ст. – пачатку XXI ст. 4. Сучасныя праблемы і тэндэнцыі развіцця школьнай грамадазнаўчай адукацыі.	2				2	Вучэбныя праграмы па прадмету “Грамадазнаўства”	[1]	
2.	**Агульная характарыстыка вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”**	**2**	**4**	**-**	**-**	**4**		[1; 3; 5; 6]	
2.1	**Нарматыўна-метадычнае забеспячэнне выкладання вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Структура грамадазнаўчай адукацыі ў школах Рэспублікі Беларусь. 2. Мэты і задачы вывучэння прадмета ў 9–11 класах. 3. Неабходнасць вывучэння грамадазнаўчага курса. Яго месца ў сістэме іншых	2					Вучэбныя праграмы па прадмету “Грамадазнаўства”, схема “Структура грамадазнаўчай адукацыі ў школах Рэспублікі Беларусь”	[1]	

	вучэбных прадметаў. 4. Базавы і павышаны ўзроўні вывучэння прадмета.								
2.2	**Характарыстыка вучэбна-метадычнага комплексу (ВМК) па прадмету “Грамадазнаўства”.** 1. Вучэбная праграма па грамадазнаўству, яе структура, асноўныя кампаненты і логіка пабудовы. 2. Інструктыўна-метадычныя пісьмы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь “Аб выкладанні вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”, іх прызначэнне і асноўны змест. 3. Вучэбныя дапаможнікі для 9–11 класаў, структура і логіка іх пабудовы. 4. Склад ВМК па грамадазнаўству і характарыстыка яго асобных элементаў.		2			2	Вучэбныя праграмы па прадмету “Грамадазнаўства”, інструктыўна-метадычнае пісьмо Міністэрства адукацыі, вучэбныя дапаможнікі для 9–11 класаў	[1; 3; 5; 6]	Выкананне практычных заданняў
2.3	**Улік і ацэнка ведаў вучняў па грамадазнаўству.** 1. Нормы ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў агульнаадукацыйных устаноў па вучэбных прадметах. 2. Дзесяцібальная сістэма ацэньвання і яе функцыі. 3. Узроўні засваення		2			2	Табліца “Дзесяцібаль-ная сістэма ацэнкі вынікаў вучэб-най дзейнасці вучняў”	[1]	Выкананне практычных заданняў

	вучэбнага матэрыялу і іх характарыстыка. 4. Віды і формы кантролю. 5. Нормы ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце “Грамадазнаўства”. 6. Экзамен па грамадазнаўству за перыяд навучання на ўзроўні агульнай сярэдняй адукацыі.								
3.	**Урок грамадазнаўства ў сучаснай школе**	**6**	**6**	**-**	**-**	**9**		[1; 4]	
3.1	**Сучасныя патрабаванні да ўрока грамадазнаўства ў сярэдняй школе.** 1. Урок як цэласная сістэма. Перавагі і недахопы класна-ўрочнай сістэмы навучання. 2. Псіхалагічныя, дыдактычныя і метадычныя асновы сучаснага ўрока. 3. Дыдактычныя, псіхалагічныя, санітарна-гігіенічныя і метадычныя патрабаванні да эфектыўнага ўрока грамадазнаўства.	2				2	Камп’ютарная прэзентацыя “Сучасныя патрабаванні да ўрока грамадазнаў-ства”	[1]	
3.2	**Формы заняткаў па грамадазнаўчых дысцыплінах ў сярэдняй школе.** 1. Урок — асноўная форма вучэбна-выхаваўчай работы. 2. Тыпалогія ўрокаў па	2					Камп’ютарная прэзентацыя “Сучасныя патрабаванні да ўрока грамадазнаў-	[1]	

	асноўнай дыдактычнай мэце. 3.Структура ўрокаў розных тыпаў. 4. Суадносіны тэарэтычнага матэрыялу і практычных заданняў на ўроках па грамадазнаўчых дысцыплінах.						ства”		
3.2.1	1. Формы заняткаў па грамадазнаўству: лекцыі, семінары, канферэнцыі, дыскусіі, дыспуты, практыкумы і інш. 2. Методыка іх арганізацыі і правядзення. 3. Крытэрыі выбару метадаў, сродкаў, тыпаў урока і форм арганізацыі заняткаў па прадмету “Грамадазнаўства”.		2			3	Камп’ютарная прэзентацыя “Сучасныя патрабаванні да ўрока грамадазнаў-ства”	[1]	Выкананне практычных заданняў
3.3	**Падрыхтоўка настаўніка да выкладання грамадазнаўчых дысцыплін.** 1. Складанне каляндарна-тэматычнага і паўрочнага планавання. 2. Вызначэнне мэты і задач урока і канструяванне яго зместу. 3. Структурна-функцыянальны аналіз зместу грамадазнаўчага матэрыялу. 4. Асаблівасці работы настаўніка ў профільным класе.	2					Камп’ютарная прэзентацыя “Прафесійная культура педагога”	[1; 4]	

3.3.1	1. Вывучэнне нарматыўных дакументаў па прадмету. 2. Навучальныя, развіваючыя і выхаваўчыя задачы ўрока, тэхналогія іх вызначэння і пастаноўкі. 3. Метадычнае абгрунтаванне пастаўленых мэт урока, выбраных метадаў, прыёмаў і сродкаў іх рэалізацыі. 4. Методыка аналізу і самааналізу ўрока.		2			2	Метадычныя рэкамендацыі па аналізу і самааналізу ўрока	[1; 4]	Абарона выкананых індывідуаль-ных заданняў
3.3.2	Наведванне і аналіз урока грамадазнаўства ў сярэдняй школе		2			2	Метадычныя рэкамендацыі па аналізу і самааналізу ўрока	[1]	Кантроль па рэйтынгавай сістэме (выкананне практычных заданняў)
4.	**Структура і змест вучэбнага прадмета "Грамадазнаўства"**	**2**	**16**	**-**	**-**	**15**		[1; 3–6]	
4.1	**Метадычныя прынцыпы адбору і канструявання зместу вучэбнага прадмета "Грамадазнаўства".** 1. Парадак вывучэння раздзелаў прадмета. 2. Практычная накіраванасць грамадазнаўчай адукацыі. 3. Крыніцы канструявання зместу вучэбнага прадмета "Грамадазнаўства". 4. Прынцыпы адбору і асаблівасці пабудовы зместу	2				2	Схема "Структура грамадазнаў-чай адукацыі ў школах Рэспублікі Беларусь"	[1]	

	вучэбнага прадмета. 5. Варыятыўны кампанент зместу школьнай грамадазнаўчай адукацыі.								
4.2	**Змест і методыка выкладання раздзела “Чалавек. Грамадства. Культура” (9 клас).** 1. Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. 2. Чалавек. 3. Дзейнасць, зносіны, узаемадзеянне. 4. Асоба, грамадства, дзяржава. 5. Чалавек, грамадства, культура. 6. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.		4			3	Вучэбны дапаможнік для 9 класа	[3]	Выкананне практычных заданняў
4.3	**Змест і методыка выкладання раздзела “Сучаснае грамадства” (10 клас).** 1. Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. 2. Сацыяльная сфера грамадства. 3. Эканамічнае жыцце		4			3	Вучэбны дапаможнік для 10 класа	[4; 5]	Кантроль па рэйтынгавай сістэме (выкананне практычных заданняў)

	грамадства. 4. Палітыка-прававая сфера жыцця грамадства. 5. Духоўнае жыцце грамадства. 6. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.								
4.4	**Змест і методыка выкладання раздзела “Беларуская дзяржава” (11 клас).** 1. Структурна-функцыянальны аналіз зместу вучэбнага матэрыялу. Асноўныя паняцці і вядучыя ідэі раздзела. 2. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь. 3. Асноўныя галіны права. 4. Палітыка беларускай дзяржавы. 5. Беларусь у сучасным свеце. 6. Вызначэнне навучальных, развіваючых і выхаваўчых задач вывучэння тэм раздзела і магчымасцяў фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.		4			3	Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, вучэбны дапаможнік для 11 класа	[4; 6]	Кантроль па рэйтынгавай сістэме (выкананне практычных заданняў)
4.5	**Метадычныя асаблівасці вывучэння светапогляднага зместу прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Вывучэнне асноў ідэалогіі		2			2	Камп’ютарная прэзентацыя “Асновы ідэйна-маральнага і	[1]	Абарона выкананых індывідуаль-ных заданняў

	беларускай дзяржавы. 2. Арганізацыя работы вучняў з дзяржаўна-прававымі дакументамі. 3. Вывучэнне пытанняў права ва ўстановах адукацыі. Фарміраванне прававой культуры вучняў. 4. Вывучэнне пытанняў рэлігіязнаўства.						грамадзянска-патрыятычнага выхавання вучняў”, Закон “Аб свабодзе сумнення і рэлігійных арганізацыях”		
4.6	**Рэалізацыя развіваючага і выхаваўчага патэнцыялу зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Фарміраванне спосабаў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці вучняў з грамадазнаўчым матэрыялам. 2. Шляхі фарміравання гуманістычнага светапогляду вучняў, іх свядомай адказнай жыццёвай пазіцыі ў розных сферах жыцця і дзейнасці, умення жыць у мнагамерных зносінах з іншымі людзьмі і практычна дзейнічаць з усведамленнем агульна-чалавечых каштоўнасцей. 3. Значэнне вучэбнай і пазакласнай работы па грамадазнаўству для развіцця сацыяльных, камунікатыўных і даследчыцкіх кампетэнцый вучняў.		2			2	Камп’ютарная прэзентацыя “Актывізацыя мыслення вучняў як неабходная ўмова ўдасканаленьня выкладання грамадазнаўства”	[1; 4]	Абарона выкананых індывідуальных заданняў

5	**Метады і прыемы навучання грамадазнаўству**	**16**	**2**	**-**	**-**	**18**		[1; 2]	
5.1	**Агульная характарыстыка метадаў навучання.** 1. Метад як педагагічная катэгорыя. 2. Класіфікацыя метадаў навучання. 3. Крытэрыі аптымальнага выбару метадаў навучання. 4. Паняцце аб метадах і прыемах навучання грамадазнаўству. 5. Прыемы вучэбнай работы, паслядоўнасць авалодання вучнямі іх зместам. 6. Сучасныя метады і тэхналогіі арганізацыі профільнага навучання грамадазнаўству.	2				2	Камп’ютарная прэзентацыя “Характарыс-тыка метадаў навучання”	[1]	
5.2	**Славесны метад навучання грамадазнаўству.** 1. Месца і роля вуснага слова ў навучанні грамадазнаўству. 2. Патрабаванні да вуснага выкладання зместу прадмета настаўнікам. 3. Функцыі вуснага слова настаўніка. 4. Асноўныя прыемы вуснага выкладання, іх характарыстыка і метадычныя патрабаванні да іх выкарыстання на ўроку.	2				2	Табліца “Характарыс-тыка метадаў навучання”	[1]	
5.3	**Методыка фарміравання паняццяў і светапоглядных ідэй у працэсе вывучэння**	2				2	Схемы “Працэс фарміравання	[1]	

	грамадазнаўства. 1. Тэарэтычны характар зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. 2. Метадалагічныя і метадычныя асновы раскрыцця асноўных паняццяў і ідэй. 3. Класіфікацыя паняццяў па ўзроўню абагуленасці, зместу і ступені іх вядомасці. 4. Працэс фарміравання паняццяў, яго асноўныя этапы. 5. Лагічныя шляхі і метадычныя прыемы раскрыцця зместу паняццяў.						паняццяў”, “Этапы фарміравання паняццяў”		
5.4	**Рэалізацыя міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў пры вывучэнні грамадазнаўства.** 1. Задачы і функцыі іх ажыццяўлення. 2. Метадалагічныя і метадычныя асновы ажыццяўлення міжпрадметных і ўнутрыпрадметных сувязяў. 3. Класіфікацыя міжпрадметных сувязяў. Асноўныя напрамкі іх устанаўлення. 4. Арганізацыйныя шляхі, метадычныя прыёмы і дыдактычныя сродкі ажыццяўлення міжпрадметных сувязей.	2				2	Схема “Структура дыдактычных сувязяў у прадметнай сістэме навучання”, табліца “Міжпрадметныя сувязі вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства“	[1]	

	5. Методыка ўстанаўлення ўнутрыпрадметных сувязяў. 6. Роля міжпрадметных сувязяў ў фарміраванні асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.								
5.5	**Візуальныя сродкі ў навучанні грамадазнаўству.** 1. Роля нагляднасці ў павышэнні якасці засваення грамадазнаўчага матэрыялу. 2. Функцыі і прызначэнне нагляднасці на ўроку. 3. Класіфікацыя наглядных дапаможнікаў. 4. Асноўныя метадычныя прыемы работы з выяўленчай нагляднасцю. 5. Патэнцыял умоўна-графічнай нагляднасці для раскрыцця тэарэтычнага зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. 6. Асаблівасці методыкі работы з умоўна-графічнай нагляднасцю, яе традыцыйныя і інавацыйныя віды. 6. Выкарыстанне сродкаў экраннай нагляднасці і метадычныя патрабаванні да іх зместу.	2				2	Камп’ютарная прэзентацыя “Візуальныя сродкі навучання”	[1; 2]	
5.6	**Практычныя метады навучання грамадазнаўству.** 1. Агульная характарыстыка	2				2	Камп’ютарная прэзентацыя “Актывізацыя	[1]	

	практычных метадаў навучання. 2. Методыка арганізацыі лабараторных заняткаў па матэрыялу вучэбнага дапаможніка. 2. Тыпалогія вучэбна-пазнавальных заданняў. 3. Правядзенне практычных заняткаў па развіцці пазнавальных уменняў, па рашэнні пазнавальных задач, па праверцы вынікаў творча-пошукавай дзейнасці, іх асаблівасці. 4. Самастойная праца вучня як сродак фарміравання асобасных і метапрадметных кампетэнцый.						мысленне вучняў як неабходная ўмова ўдасканален-ня выкладання грамадазнаў-ства”		
5.7	**Дакументальна-метадычныя комплексы ў вывучэнні грамадазнаўства**. 1. Дакументальны матэрыял як важная крыніца ведаў пра сучаснае грамадства. 2. Віды дакументаў і функцыі іх выкарыстання ў навучальным працэсе. 3. Крытэрыі адбору дакументальнага матэрыялу і педагагічная апрацоўка зместу дакумента. 4. Метадычныя прыемы вывучэння дакументальнага матэрыялу.	2				2	Камп’ютарная прэзентацыя. “Дакументаль на-метадычныя комплексы ў вывучэнні грамадазнаў-ства”	[1; 2]	

	5. Шматузроўневы аналіз зместу дакумента з улікам яго відавой прыналежнасці. 6. Стварэнне дакументальна-метадычных комплексаў і іх практычнае выкарыстанне на ўроках грамадазнаўства.								
5.8	**Праблемнае навучанне ў працэсе выкладання прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Шматпраблемны характар зместу грамадазнаўчых дысцыплін. 2. Характарыстыка прадуктыўных метадаў навучання. 3. Метады і структура праблемнага навучання. Этапы дзейнасці настаўніка і вучняў у яго ходзе. 4. Класіфікацыя вучэбных праблем па змесце і іх характары. 5. Метадычныя ўмовы пастаноўкі і рашэння вучэбных праблем на розных этапах урока. 6. Роля праблемнага навучання ў фарміраванні асобасных і метапрадметных кампетэнцый вучняў.	2				2	Табліца “Этапы дзейнасці настаўніка і вучняў у ходзе праблемнага навучання”	[1]	
5.9	**Фарміраванне асобасных, метапрадметных і прадметных кампетэнцый**		2			2	Вучэбная праграма па грамадазнаў-	[1]	Абарона выкананых індывідуаль-

	вучняў пры вывучэнні грамадазнаўства. 1. Змест паняццяў “кампетэнцыя”, “кампетэнтнасць”, “спосаб вучэбна-пазнавальнай дзейнасці”. 2. Спецыфіка работы па фарміраванні асобасных, метапрадметных і прадметных кампетэнцый у вучняў 9–11 класаў з улікам анталагічнага, псіхалагічнага і прафілактычнага аспектаў.						ству		ных заданняў
	Усяго:	**28**	**28**		**2**	**50**			

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

(завочная форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы, занятка	Назва раздзела, тэмы, пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі і г.д.)	Літаратура	Форма кантроля ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарскія) заняткі	Лабараторныя заняткі	Кіруемая самастойная работа студэнтаў			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Методыка выкладання грамадазнаўчых дысцыплін	**6**	**6**	**-**	**-**			
1.	**Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін**	**2**	-	-	-		[1]	
1.1	**Методыка выкладання грамадазнаўчых дысцыплін як педагагічная навука.** 1. Прадмет і задачы методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін. 2. Працэс навучання грамадазнаўству, яго асноўныя кампаненты. 3. Асноўныя метадычныя праблемы і асаблівасці методыкі выкладання грамадазнаўчых вучэбных дысцыплін. 4. Сучасныя праблемы і тэндэнцыі развіцця школьнай	2				Схема “Сувязь методыкі выкладання грамадазнаўчых дысцыплін з іншымі навукамі”	[1]	

	грамадазнаўчай адукацыі.							
2.	**Агульная характарыстыка вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”**	**-**	**2**	**-**	**-**		[1; 3]	
2.1	**Нарматыўна-метадычнае забеспячэнне выкладання вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Вучэбная праграма па грамадазнаўству, яе структура, асноўныя кампаненты і логіка пабудовы. 2. Інструктыўна-метадычныя пісьмы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь “Аб выкладанні вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”, іх прызначэнне і асноўны змест. 3. Вучэбныя дапаможнікі для 9–11 класаў, структура і логіка іх пабудовы. 4. Нормы ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце “Грамадазнаўства”.		2			Вучэбная праграма па прадмету “Грамадазнаўства”, схема “Структура грамадазнаўчай адукацыі ў школах Рэспублікі Беларусь”, табліца “Дзесяцібальная сістэма ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў”	[1; 3]	Выкананне практычных заданняў
3.	**Урок грамадазнаўства ў сучаснай школе**	**4**	**2**	**-**	**-**		[1; 4]	
3.1	**Сучасныя патрабаванні да ўрока грамадазнаўства ў сярэдняй школе.** 1. Урок як цэласная сістэма. Тыпалогія ўрокаў па асноўнай дыдактычнай мэце.	2				Камп’ютарная прэзентацыя “Сучасныя патрабаванні да ўрока грамадазнаўства”	[1]	

	2. Дыдактычныя, псіхалагічныя, санітарна-гігіенічныя і метадычныя патрабаванні да эфектыўнага ўрока. 3. Формы заняткаў па грамадазнаўству: лекцыі, семінары, канферэнцыі, дыскусіі, дыспуты, практыкумы і інш. Методыка іх арганізацыі і правядзення. 4. Крытэрыі выбару метадаў, сродкаў, тыпаў урока і форм арганізацыі заняткаў па прадмету “Грамадазнаўства”.							
3.2	**Падрыхтоўка настаўніка да выкладання грамадазнаўчых дысцыплін.** 1. Складанне каляндарна-тэматычнага і паўрочнага планавання. 2. Вызначэнне мэты і задач урока і канструяванне яго зместу. 3. Структурна-функцыянальны аналіз зместу грамадазнаўчага матэрыялу.	2				Камп’ютарная прэзентацыя “Прафесійная культура педагога”	[1]	
3.2.1	1. Вывучэнне нарматыўных дакументаў па прадмету. 2. Навучальныя, развіваючыя і выхаваўчыя задачы ўрока, тэхналогія іх вызначэння і пастаноўкі. 3. Метадычнае абгрунтаванне пастаўленых мэт урока,		2			Метадычныя рэкамендацыі па аналізу і самааналізу ўрока	[1; 4]	Абарона выкананых індывідуаль-ных заданняў

	выбраных метадаў, прыёмаў і сродкаў іх рэалізацыі. 4. Методыка аналізу і самааналізу ўрока.							
4.	**Структура і змест вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”**	-	**2**	-	-		[1; 3; 5; 6]	
4.1	**Метадычныя прынцыпы адбору і канструявання зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”.** 1. Крыніцы канструявання зместу вучэбнага прадмета “Грамадазнаўства”. 2. Прынцыпы адбору і асаблівасці пабудовы зместу вучэбнага прадмета. 3. Метадычныя асаблівасці вывучэння светапогляднага зместу прадмета “Грамадазнаўства” (асноў ідэалогіі беларускай дзяржавы; пытанняў права; пытанняў рэлігіязнаўства).		2			Схема “Структура грамадазнаўчай адукацыі ў школах Рэспублікі Беларусь” Камп’ютарная прэзентацыя “Асновы ідэйна-маральнага і грамадзянска-патрыятычнага выхавання вучняў”, вучэбныя дапаможнікі для 9–11 класаў	[1; 3; 5; 6]	Выкананне практычных заданняў
	Усяго:	**6**	**6**	**-**	**-**			

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная:

1. Корзюк, А. А. Методика преподавания обществоведческих дисциплин : учеб.-мет. пособие / А. А. Корзюк. – Минск : БГПУ, 2018. – 244 с.

2. Корзюк, А. А. Выкарыстанне гістарычных крыніц на ўроках гісторыі і грамадазнаўства : вучэб.-метад. дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / А.А. Корзюк. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2016. – 168 с.

3. Обществоведение : учеб. пособие для 9 кл. учреждений общ. сред. образования с рус. яз. обучения / А. Н. Данилов [и др.] ; под ред. А. Н. Данилова. – Минск : «Адукацыя і выхаванне», 2019. – 224 с.

Дадатковая:

4. Обществоведение : стратегии успешного урока : практическое пособие; сост. : А.В. Касович, А.А. Корзюк (науч. ред.), Т.О. Сталович. – Минск : БГПУ, 2018. – 108 с.

5. Гирина, В. Н. Обществоведение в 10 классе : учеб.-метод. пособие для учителей общеобразоват. учреждений с бел. и рус. яз. обучения / В. Н. Гирина, Е. И. Снопкова, Е. И. Шалашкевич. – Минск : Нар. асвета, 2012. – 174 с.

6. Гинчук, В. В. Обществоведение в 11 классе : учеб.-метод. пособие для учителей общеобразоват. учреждений с бел. и рус. яз. обучения / В. В. Гинчук – Минск : Адукацыя і выхаванне, 2012. – 176 с.

Пералік выкарыстоўваемых сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці

Для дыягностыкі кампетэнцый выкарыстоўваюцца наступныя формы:

1. Вусная форма:

- даклады на семінарах.

2. Пісьмовая форма:

- тэсты;
- здача экзамена па вучэбнай дысцыпліне.

3. Вусна-пісьмовая форма:

- справаздачы па аўдыторных індывідуальных заданнях з іх вуснай абаронай;
- справаздачы па выкананых у рамках самастойнай работы індывідуальных заданнях з іх вуснай абаронай;
- выкананне практычных заданняў на аўдыторных занятках;
- абарона курсавой работы.

Патрабаванні да курсавой работы

Структура курсавой работы павінна спрыяць раскрыццю выбранай тэмы і яе састаўных элементаў. Усе часткі курсавой работы павінны быць узаемазвязаны і выкладзены ў строгай лагічнай паслядоўнасці.

Структурнымі элементамі курсавой работы з'яўляюцца: тытульны ліст; змест; уводзіны; асноўная частка; заключэнне; спіс выкарыстанай літаратуры; дадаткі.

Змест ўключае ў сябе назвы глаў і раздзелаў з указаннем нумароў старонак, на якіх пачынаюцца матэрыялы адпаведных частак курсавой работы.

Ва ўводзінах абгрунтоўваецца выбар тэмы, актуальнасць і ступень яе распрацаванасці, фармулююцца мэта і задачы даследавання, вызначаецца яго аб'ект і прадмет, паказваюцца метады, з дапамогай якіх будуць вырашацца пастаўленыя задачы. Таксама ва ўводзінах даецца агульная характарыстыка работы і паказваецца яе аб'ём: колькасць глаў, дакладная колькасць табліц, схем, малюнкаў, дадаткаў і выкарыстаных крыніц.

Мэта курсавой работы – пэўны вынік (тэарэтычны, практычны), які павінен быць дасягнуты ў ходзе даследавання. Задачы курсавой работы – гэта праграма, накіраваная на дасягненне мэты.

У асноўнай частцы курсавой работы (главах і раздзелах) неабходна лагічна і аргументавана паказаць методыку і вынікі даследавання. Змест структурных частак работы павінен адпавядаць мэце і задачам даследавання.

Заключэнне – гэта лагічнае стройнае выкладанне асноўных вынікаў даследавання і зробленых на іх падставе высноў. У ім павінны быць падведзены вынікі даследавання па праблеме, яно можа ўтрымліваць 3–5 буйных абагульненняў, якія падводзяць вынікі выкананай працы.

Спіс выкарыстанай літаратуры – гэта пералік літаратурных крыніц і іншых матэрыялаў, на якія ў курсавой рабоце прыводзяцца спасылкі. Спіс выкарыстанай літаратуры афармляецца ў адпаведнасці з патрабаваннямі «Інструкцыі па афармленні дысертацыі, аўтарэферата і публікацый па тэме дысертацыі».

Дадаткі (пры неабходнасці) уключаюць графічныя, статыстычныя і іншыя матэрыялы па выніках даследавання, а таксама дадатковыя і дапаможныя матэрыялы.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумару пратакола)
Методыка выкладання гісторыі	Усеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі	У тэму "Падрыхтоўка настаўніка да выкладання грамадазнаўчых дысцыплін" дадаць пункт "Методыка аналізу і самааналізу ўрока грамадазнаўства"	Узгоднена, пратакол № 11 ад 30.01.2020 г.